UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um] Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise Ordinis Minor[um] de obseruantia ...

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

S[e]c[und]a est possessionis delectabilitas: q[...] in gaudium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Visual Library

poteſ ſi zel⁹ dom⁹ dei comedit te. terre q̄s vales: q̄bꝫ nō potes blādire: noli tñ q̄eſcere: fac qđ potes. Veniat in mētē ſu⁹ ille q̄ abſcondit talentū: nunq̄d accuſat⁹ fuit q̄ ꝑdidit ⁊ nō poti⁹ q̄ ſine lucro ſuauit. Sic ḡ frēs mei non q̄eſcatis. Nolite q̄eſcere lucrari chr̄o: q̄ lucrati eſtis a chr̄o. Hec Aug.

Tertio itrauit btūs eligi⁹

gaudiū dn̄i ꝑ excellentiā ſp̄ualis deuotionis. Jo. xvj. Petite ⁊ acci. vt gaudiū vr̄m plenū ſit. In hu⁹ myſteriū transfigurat⁹ ē dn̄s cū oraret in monte Lu. ix. Btūs q̄ppe eligi⁹ vir fuit excellentiſſime deuotiōis. Erat em̄ ſibi ꝯſuetudo i nocte ciliciū an̄ lectū ſternere: ſeq̄ a p̄rio crepuſculo aut paululū poſt q̄etiſſime e lectulo ſe excutiēs ſup illud ſūmiſſo capite ꝓſtratū orare: ſicq̄ plerūq̄ noctē totā cū lachrymis ⁊ orōne inſomnē ducere: ⁊ vt poterat ſe corā deo humillime p̄ntare. Ps. Intret orō mea in ꝯſpe. tuo. Vn̄ et merito ꝓpter ſue deuotiōis excellentiā aſſumpt⁹ ē in pontificale officiuꝫ. Fuerat aūt hec ſua ſp̄ualis ꝑfectio p̄nūciata m̄ri ſue ipo adhuc in vtero m̄ris clauſo Vidit em̄ m̄r e⁹ in ſōno aq̄lā valde pulcrā ſup ſuum volitare ſtratū ac ſe tertio inclinātē. Cūq̄ ex ei⁹ voce m̄r euigilaſſet: pterrita nimis mirari cepit q̄ eēt hec viſio: venit iteꝝ tp̄s pariēdi ⁊ p̄ magnitudie doloris cepit q̄ ꝑiclitari: vocauerūt itaq̄ q̄ndā ſctm̄ viꝝ vt ꝓ ea oraret: q̄ cū veniſſet q̄ ꝓphetico v̄bo mox ait ad illā. Noli timere m̄r q̄m b̄ndictū ꝑtū dabit tibi dn̄s: erit ei vir ſctūs ⁊ deuot⁹ ⁊ magn⁹ in eccl̄ia ſacerdos. Vn̄ ⁊ poſtea cū p̄mo btūs eligi⁹ arti fabrili ſe dediſſꝫ traxit eū de⁹ vt eēt paſtor ſui greḡ. Poſt mlta aūt ſctitatis opa cū eſſet annoꝝ amplius ſeptuaginta bonis opibus refert⁹ ⁊ orōni ſꝑ ac deuotiōi itent⁹ p̄ſentis vite curſū gl̄ioſe ꝯſūmauit. Sentiēs q̄ ſui corpis diſſolutionē iminere diſcipul' ſuis eā ꝑdixit. Cūq̄ ꝑ dies aliq̄t febribus laboraſſet i extremis poſit⁹ oibꝫ manſueta voce dic̄. Valete in pace. Oculoſq̄ ſupplices i celū eleuās cū manibꝫ cū diu tacitam p̄ce fudiſſet: tādē in vocē ꝓrūpens ait. Nūc dimittis ſuū tuū dn̄e ſm̄ v̄bū tuū i pa. Tu em̄ ſꝑ ꝓtector me⁹ fuiſti In man⁹ tu. dn̄e cōmēdo ſp̄m meū. Sicq̄ vir ille in vita deuotiſſim⁹ in deuotis orōnibꝫ vſq̄ ad mortis articulū ꝑſeuerās gl̄ioſū reddidit ſp̄m angelicis cetibꝫ adunādū. Tūc itaq̄ audiuit dulciſſimā dn̄i vocē inuitantis eū ⁊ vocantis ad regnū celeſte poſſidendū dicentis ſibi Intra in gaudiū dn̄i tui.

Secunda conditio p̄miȳ beatoꝝ facta in v̄bis p̄aſſumptis ē poſſeſſionis delectabilitas: q̄ dr̄ in gaudium. Gaudiū em̄ ē delectatio exiſtens in voluntate Eſa. lj. Gaudiū ⁊ leticiā obtinebūt Vt aūt de q̄ gaudio dicunt v̄ba ꝓpoſita intelligam⁹. Conſideranda ē gaudioꝝ triplex diuerſitas. Eſt em̄ triplex gaudiū.

Primū eſt gaudiū mundanoꝝ. Hoc ē vituperabile ⁊ ꝑnitioſum. Hoc btūs Eligius oīmode abnegauit.

Scdm eſt gaudiū iuſtoꝝ. Hoc eſt laudabile ⁊ v̄tuoſum. Hoc in corpe viuēs ſꝑ obſeruauit.

Tertiū eſt gaudiuꝫ beatorum. Hoc eſt deſiderabile ⁊ gl̄ioſum. Hoc e ſeculo migrans feliciter intrauit.

Primū itaqꝫ gaudiuꝫ de

q̄ dicturi ſum⁹ eſt gaudiū mundanoꝝ. Joelis. j. Confuſum ē gaudiū a filijs hominū Habet aūt hoc gaudiuꝫ tres miſerabiles ⁊ vituperādas ꝯditiones. Prima cōditio eſt vanitatis abuſio. Non em̄ eſt verū gaudiū ſed ſophiſticū Tob. v. Quale gaudiū mihi eſt q̄ in tenebris ſedeo ⁊ lumē celi nō video. q. d. in ꝑſona mundanoꝝ: nullū gaudiū. Et certe mundani inuoluunt tenebris ignorātie multipl'r. Jō ſi gaudent gaudiū ipoꝝ eſt vaniſſimū. Eccs. ij. Riſū reputaui errorem et gaudio dixi: quid fruſtra deciperis Job. xx. Gaudium hypocrite ad inſtar puncti. Aug⁹. Bona hu⁹ mūdi veram hn̄t aſperitatē ⁊ falſam iocunditatē: certū dolorē ⁊ incertā voluptatē: ſecurum laborē timidā q̄etem: rem plenā miſerie: ſpem bonitatis inanē. Hec ille. Secūda eſt ꝯditio anxietatis admixtio. Pl⁹ em̄ ibi eſt de labore tedio ⁊ ſolicitudine q̄ de gaudio. Jō nō ē gaudiū puꝝ. Boeci⁹ lib. de ꝯſol'. Quāmultis amaritudinibꝫ humane felicitatis dulcedo reſperſa ē. et puerilg. Riſus dolo. miſce. ⁊ extre. gau. lu. oc. Tertia ꝯditio ē iniq̄tatis inuolutio In gaudijs enim mūdanis multe fiūt fatuitates que alias non fierent. Et quando redit homo ad cor nihil inuenit ibi niſi fatuitatem.

Sermo de beato Eligio

Prouerb. xv. Stulticia gaudium ſtulto. Gaudẽt em̃ mũdanoꝝ aliq̃ ꝺ ſimpliciũ oppꝛeſſione Eſa. xxxij. Gaudium onagroꝝ paſcua gregũ. i. gaudẽt ſupbi diuites rapere bona ſimpliciũ. Alij gaudẽt de pꝛimoꝛuꝫ ruina ꝛ ꝯfuſiõe. Cõtra qꝺ ait ſapiẽs pꝛouer. xxiiij. Cũ ceciderit inimic⁹ tu⁹ ne gaudeas ꝛ in ruina ei⁹ ne exultet coꝛ tuũ: ne forte videat dñs et diſpliceat ei. ꝛ Ecci. viij. Noli de moꝛtuo inimico tuo gaudere: qm̃ oẽs moꝛimur. Alij (qꝺ lõg⁹ deteri⁹ ẽ) gaudent de ꝓpꝛia iniq̃tate ꝛ ꝑuerſa opatione. Prouer. ij. Letanꝭ cũ malefecerint ꝛ exultant in reb⁹ peſſimis / q̃ꝝ vie ꝑuerſe ꝛ infames greſſus coꝝ. Alij aũt gaudẽt adulãdo ſup alioꝝ ꝑuerſa ꝯditiõe. contra q̃d ꝺꝛ j. Coꝛ. xiij. Charitas nõ ꝯgaudet iniq̃tati. cõgaudet aũt oĩ veritati. Preterea gaudent oẽs mũdani in tꝑaliũ reꝝ fallaci adeptione. Sed hec oĩa gaudia miſerabili fine ꝯcludunꝭ. Job. xxj. Tenẽt tympanũ ꝛ citharã ꝛ gaudẽt ad ſonitũ oꝛgani. Seq̃ꝭ. Ducũt in bonis dies ſuos: in puncto aũt ad inferna deſcẽdunt. Et Hierem̃. xlv. ꝺꝛ dñs. Ecce q̃s edificaui ego deſtruo: et q̃s plãtaui ego euello. et tu q̃ris tibi gaudia: noli q̃rere. Hec ibi. Hoc itaq3 gaudiũ nullaten⁹ q̃ſiuit btũs eligi⁹: ſciẽs qm̃ oẽ gaudiũ mũdanũ inebꝛiat atq3 infatuat mẽteꝫ hũanã: niſi aliqua amaritudis admixtiõe prudenꝭ tẽꝑeꝭ / quẽadmodũ vinum foꝛte ꝛ fumoſũ / niſi ꝑ aquã modereꝭ. Propter qꝺ bñ ꝺꝛ Gre. in homel. q̃dã. Pñtꝭ tꝑis ſic q̃ẽ tñ agẽda eſt leticia vt amaritudo ſeq̃ntis iudicij nunq̃3 recedat a memoꝛia. Hec ille

Secũdũ eſt gaudiũ iuſtorũ.

Eſa. lxj. Gaudens gaudebo in dño ꝛ exultabit aĩa mea i deo meo. q2 induit me veſtimẽto ſalutꝭ: ꝛ indumẽto iuſticie circũdedit me. Hec ibi. Habet aũt hoc gaudium tres laudabiles conditiones.

¶ Prima eſt veritas delectabil'. Nõ eſt em̃ gaudiũ vanitatꝭ quẽadmodũ gaudiũ mũdanoꝝ: ſed gaudiũ veꝝ. Bern. Reuera illud veꝝ ꝛ ſolũ gaudiũ eſt qꝺ nõ de creatura ſed de creatoꝛe ꝯcipiꝭ: cui compata ois aliũde iocunditas meroꝛ eſt: ois ſuauitas doloꝛ: oẽ dulce amaꝝ: omne decoꝛũ fedũ: poſtremo oẽ qꝺ delectari poſſit moleſtum Hec ille. Jdcirco ꝫ gaudiũ iſtꝺ non vanũ eſt: q2 nõ in creaturꝭ gaudẽt iuſti: ſed i creatoꝛe. Pſ. Letabiꝭ iuſt⁹ i dño. Et ſiq̃ñ foꝛte in creaturꝭ gaudeãt: oĩa tñ referũt i laudẽ dñi. neq3 in creaturꝭ gaudẽt niſi ꝑ q̃nto in eis relucet bonitas creatoꝛis Nã ꝺ creaturꝭ ꝺꝛ Ecces. j. qm̃ vanitas vanitatũ ꝛ oĩa vanitas.

¶ Scꝺa eſt ſctitas honoꝛabilis. Eſt em̃ hui⁹ gaudij cauſa ſcrã. Gaudẽt em̃ interdũ iuſti ex doloꝛe compunctiõis. Prouerb. xiiij. Coꝛ qꝺ nouit amaritudinẽ anie ſue: in gaudio ei⁹ ñ miſcebiꝭ extrane⁹ id eſt diabol⁹ vl' hõ malign⁹. De⁹ em̃ ꝛ tota celeſtꝭ curia ꝯgaudẽt ei. ſic patꝫ Lu. xv. Jnterdũ aũt ex feruoꝛe dilectiõis. Jõ bñ ꝺꝛ Gal. v. Fruct⁹ aũt ſpũs charitas / gaudiũ. q2 vic3 ad charitatẽ ſequiꝭ gaudium. Et de gaudio ꝓueniẽte ex charitate fraterna ꝺꝛ. j. Coꝛ. xij. Si gl'iaꝭ vnũ mẽbꝝ congaudent oia mẽbꝛa. Et Ro. xij. Gaudere cũ gaudẽtib⁹. Jnterdũ etiam gaudẽt iuſti ex meroꝛe cõpaſſiõis. Ex memoꝛia em̃ dominice paſſiõis cũ amaritudie cõpaſſionis recogitate / oꝛiꝭ gaudiũ deuotiõis. Eſa. xij. Haurietꝭ aq̃s in gaudio de fontib⁹ ſaluatoꝛis. Haurietꝭ inq̃3 de ꝓfundo myſterio diuine pietatꝭ aq̃s. i. abũdãtiã lachꝛymaꝝ i gaudio / deuotiõis: de fontib⁹. i. de vulneribus abũdanꝭ ſanguinẽ ſemel ꝓducentib⁹: indeſinẽter ꝓ gr̃am ꝓmerẽtib⁹: ſaluatoꝛis id eſt chꝛi. Jtẽ gaudẽt iuſti ex ꝯtẽplatiõe diuie bonitatꝭ ꝛ miſerationis. Baruch. v. Gaudẽtes in dei memoꝛia. Jbidẽ. Gaudẽtes i honoꝛe dei. Jtẽ etiã gaudẽt in executione cuiuſlibet iuſte opatiõis. pꝛouer. xxj. Gaudiũ eſt iuſto facere iudiciũ. et Ecci. j. Religioſitas cuſtodiet ꝛ iuſtificabit coꝛ iocunditatẽ ꝛ gaudiũ dabit. Hec ibi Ulteri⁹ gaudẽt iuſti in tolerãtia tribulationis Ro. xij. Spe gaudẽtes: in tribulatiõe patiẽtes. Et Ro. v. Gl'iamur i tribulatiõib⁹. et Col. j. Gaudeo in paſſiõib⁹. et h̃ exemplo chꝛi q̃ ꝓpoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucẽ. vt ꝺꝛ Heb. xij. Et. j. Pe. iiij. Cõicãtes chꝛi paſſiõib⁹ gaudete: vt i reuelatiõe glie ei⁹ gaudeatꝭ exultãtes. Jtẽ Mat. v. Beati eſtꝭ cũ maledixerint vob̃ ꝛc. ſeq̃ꝭ. Gaudete ꝛ exultate qm̃ merces vr̃a copioſa eſt in cel'. Hec ibi. Jn his itaq3 gaudent iuſti imo ꝛ in oib⁹ dei opib⁹ ꝓpt deũ gaudẽt. iõ nõ in creaturꝭ ꝓpꝛie: ſed in ipo deo gaudẽt Juxta illꝺ Phil. iiij. Gaudete in dño ſꝑ.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Aug.li.ↄfeſ. Eſt gaudiū dn̄e qḋ non daṫ impijs ſed eis q̄ te colūt: q̄ꝝ gaudiū tu ipſe es. et ipa eſt bt̄ā vita i terr. Hec ille. Hoc itaq̄ veꝝ gaudiū nō impioꝝ ſed iuſtoꝝ ē. Nā quō veꝝ gaudiū hr̄e pn̄t q̄ leſam hn̄t et viploſam ↄſciam. Nā vt dr̄ Iſid. de ſū-mo bo. Nulla eſt grauioꝛ pena q̄ꝫ mala cō-ſcia. Et Amb.li. de offi. Que pena grauioꝛ q̄ꝫ vuln⁹ ↄſcie: Ideo dr̄ Iſido. de ſū.bo. Uis nunq̄ eē triſtis: ſꝑ bene viue. re⁹ nāq̄ anim⁹ nunq̄ eſt ſecur⁹. ſecura ꝓo cōſcia ſꝑ gaudiū habet. Hec ille. ¶ Tertia ↄditio gaudij iuſtoꝝ eſt vtilitas deſiderabilis

¶ Pmo eīm ꝑ ſpūale gaudiū fit hō fortioꝛ ad inimicū expugnādū ſiue ſupandū. Nee. viij. Gaudiū dn̄i ē fortitudo nr̄a. In figura hui⁹ legiṫ .j. Mach.iij. Iudas macha-be⁹ p̄liabaṫ preliū iſrl̄ cū leticia ꝛ vincebat In vita bt̄i Antonij legiṫ q̄ cū dn̄s oſtendiſſet bt̄ō antonio diuerſas artes ꝛ fallacias diaboli: ſubiūxit. Una eſt rō vincendi inimicū/ ſpūalis leticia. ¶ Scd̄o ꝑ hoc fit pmptioꝛ ad bonū opandū. Ideo dr̄ Pſ. Seruite dn̄o in leticia. Un̄ ꝑ oppoſitū triſticia ſpūalis ipedit ꝛ retardat ab ope bo-no. In cui⁹ figura dr̄ Lu.xxij. q̄ dn̄s inuenit diſcipulos dormiētes pre triſticia.

¶ Tertio ꝑ hoc fit hō gratioꝛ ad deū glorificandū. Cū eīm aliq̄s cū ſpūali gaudio laudat deū ꝛ gl̄ificat: tūc talis laus eſt ſibi acceptabilioꝛ. Iō dr̄. ij. Coꝛ.ix. Nō ex triſticia aut ex neceſſitate: hilarē eīm datoꝛez diligit de⁹. et Eſa.liij. dr̄. Gaudete ꝛ laudate ſiml̄. Et nota qm̄ pmo dr̄: gaudete. vt oſtendat q̄ non bn̄ laudaṫ deus / niſi cum gaudio ſpūali.

Tertiū eſt gaudiū beatoꝝ

Aug.li.ſoliſ. O regnum btitudis eterne: vbi tu dn̄e ſpes ſctoꝝ ꝛ corona gl̄ie facie ad faciē videris a ſctis / letificās eos vndiq̄ pace tua: vbi gaudium infinitū: leticia ſine triſticia. Hec ille. Habet aūt h̄ gaudium tres p̄cipuas excellētias ꝓpter q̄s eſt maxime deſiderabile. ¶ Primo eſt gaudiū puriſſimū vicꝫ ſine doloꝛis admixtiōe. Eſa.lj Gaudiū ꝛ leticiā obtinebunt ꝛ fugiet do-loꝛ ꝛ gemit⁹. ¶ Scd̄o eſt gaudiū ſecuriſſi-mū ſine timoꝛis aut amiſſiōis ꝑturbatiōe Io.xvj. Gaudiū veſtꝝ nemo tollet a vob ¶ Tertio eſt gaudiū pleniſſimū ſine alicui⁹ bonitatis excluſiōe. Nā plene gaudēt bt̄i de oī bono. Ioā.xvj. Petite ꝛ accipietis: vt gaudiū veſtrū plenū ſit. Eſt aūt differētia plenitudinis in via ꝛ in pr̄ia. In via ēi gaudent iuſti de vniuerſis creaturis a deo pductis: de vniuerſ p̄ceptis a deo iniūctis: de vniuerſis bn̄ficijs a deo impēſis: et d̄ vniuerſis aduerſ ab eo ꝑmiſſis. Sed tn̄ multa expiunṫ de q̄b licite ꝛ rōnabil̄r dolēt et ↄtriſtanṫ. Sed in patria nihil oīno erit qḋ iſti gaudio aduerſeṫ. Illud igiṫ eſt gaudium pleniſſimū. iō bn̄ dr̄ Intra in gaudiuꝫ dn̄i tui. q.d. Nō in te intrabit gaudiū: q2 illud cōp̄rehēdere nō poſſes: ſꝫ tu intrabis in gaudiū illud ſic̄ in abyſſum incōprehēſibilē ꝛ imēſam. Hoc itaq̄ gaudiū intrauit gl̄oſus chr̄i ↄfeſſoꝛ Eligius.

Tertia p̄ncipalis cōditio pmij beatoꝝ q̄ tangiṫ in verbis pallūptis eſt ꝑfectiōis honoꝛabilitas. q̄a dr̄: dn̄i tui. Quia eīm gaudiū illḋ eſt ſūmi dn̄i Ideo ſūme honoꝛabile ↄpfectū ē. Habet aūt in ſe dn̄s iſte tres p̄cipuas honoꝛabiliſſimas excellētias q̄ꝝ p̄ticipē fecit beatū eligiū. et ſic eū maxime honoꝛabilē reddidit qn̄ ſibi dixit Intra in gaudiū dn̄i tui.

¶ Prima eſt excellētia ſūme dignitatis
¶ Scd̄a eſt ſumme poteſtatis.
¶ Tertia eſt ſumme bonitatis

Prima igitur eſt excellentia ſumme dignitatis.

Ipe eīm eſt rex regū: vt dr̄ Apoc̄.xix. et pſ. Magn⁹ dn̄s ꝛ laudabilis nimis. et Apoca.iiij. Dignus es dn̄e de⁹ nr̄ accipe gl̄iam ꝛ honoꝛē. Hec ibi Participatio itaq̄ hui⁹ excellētie facit beatū eligiū in celo maxie honoꝛabilē: q̄a facit eū regē celoꝝ. Accepit eīm regnū decoris ꝛ diadema ſpeciei de manu dn̄i: vt dr̄ Sap.v. In hoc itaq̄ multū honoꝛificat⁹ ē a deo. iuxta ſaluatoꝛis pmiſſuꝫ Io.xij. Si q̄s mihi miſtrauerit honoꝛ. eū pater meus q̄ in celis eſt.

Secūda eſt excellētia ſumme p̄tātis.

Gen̄.xvij. Ego ſum dn̄s oipotens. Participatio hui⁹ excellētie facit beatū eligiū multū honoꝛabilē: q̄a facit euꝫ omnipotentē volūtatis ſue: ſic̄ ꝛ de⁹ oipotēs eſt volūtatis ſue. Sicut eīm dr̄ b. Aug⁹. xiij. de trini. beat⁹ habet oīa q̄ vult: ꝛ nihil

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN